

Genderově podmíněné násilí na ženách – šetření v celé EU

Článek 21 Listiny základních práv Evropské unie uznává právo nebýt vystaven diskriminaci včetně diskriminace na základě pohlaví.

Politické souvislosti

Usnesení Evropského parlamentu o odstranění násilí páchaného na ženách (26. listopadu 2009) i závěry Rady Evropské unie o vymýcení násilí páchaného na ženách (8. března 2010) upozorňují na nedostatek pravidelně shromažďovaných a srovnatelných údajů o násilí na ženách v Evropské unii (EU). Ačkoli příslušná šetření provedla řada členských států, výsledky nejsou ani srovnatelné, ani datované.

Usnesení Evropského parlamentu o Stockholmském programu (25. listopadu 2009) proto vyzvalo agenturu FRA, aby sestavila a zveřejnila „spolehlivé srovnatelné statistické údaje o všech formách diskriminace [...] a aby k těmto různým formám přistupovala rovnocenně, včetně shromáždění srovnatelných údajů o násilí na ženách v EU“.

Takové spolehlivé a srovnatelné údaje mají zásadní význam pro posouzení rozsahu uvedeného jevu a pro nalezení vhodných řešení.

Klíčové otázky

Násilí na ženách a EU

Násilí na ženách stále představuje ve všech členských státech EU tíživý problém, který poškozují nejpodstatnější základní práva žen, jako je právo na důstojnost, přístup ke spravedlnosti a rovnost žen a mužů. Dopad násilí na ženách daleko přesahuje bezprostředně zúčastněné osoby – oběť (oběti) a pachatele – a postihuje rodiny, komunity a společnost jako celek.

Rovnost mezi muži a ženami je stěžejní zásadou EU. Je zakotvena ve smlouvách o EU a v Listině základních práv Evropské unie. Násilí na ženách lze spojit s několika články Listiny – jako je lidská důstojnost (článek 1), právo na život (článek 2) a na nedotknutelnost lidské osobnosti (článek 3), zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu (článek 4), právo na svobodu a bezpečnost (článek 6) a zákaz diskriminace (článek 21). Evropská komise znovu potvrzuje odhodlání Evropské unie bojovat proti genderově podmíněnému násilí ve své „Strategii pro rovnost žen a mužů 2010–2015“ (21. září 2010).

Šetření agentury FRA věnované násilí na ženách

V letech 2011–2012 uskuteční Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) šetření věnované násilí na ženách v celé EU. Jedná se o první šetření tohoto druhu, které má vybrat náhodné vzorky a dotazovat se 40 000 žen ve všech 27 členských státech EU a Chorvatsku. Proto poskytne spolehlivé a srovnatelné údaje, které tvůrci politik potřebují k formulování informovaných a cílených politik pro boj proti takovému násilí.

Konkrétní cíle šetření jsou následující:

- poskytnout důkazy, které potřebují klíčové zúčastněné subjekty, například tvůrci politik, pracovníci v praxi a nevládní organizace pro přípravu politik a jiných opatření k boji proti násilí na ženách;
- poprvé zajistit za celou EU srovnatelné údaje o rozsahu a povaze zkušeností žen s fyzickým, sexuálním a psychickým násilím a obtěžováním – včetně toho, zda tyto zkušenosti ohlašují a jaká je reakce, pokud tak učiní;
- přispět ke shromáždění údajů pro vypracování ukazatelů, které budou použity k monitorování násilí na ženách a reakcí na ně.

Měření násilí na ženách

Cílem tohoto šetření je zachytit „každodenní“ zkušenosti žen s násilím – včetně **násilí fyzického, sexuálního a psychického**, obtěžování a pronásledování současnými a bývalými partnery a jinými osobami za posledních dvanáct měsíců a od věku patnácti let. Cílem šetření je rovněž hodnotit **zkušenosti s násilím před dovršením věku patnácti let** a získat tak komplexní obraz zkušeností žen za celý jejich život.

Šetření se bude zabývat zejména zkušenostmi s násilím v různých prostředích, například doma nebo na pracovišti, jakož i formami násilí/obtěžování prováděného pomocí nových komunikačních technologií, jako jsou textové zprávy nebo stránky sociálních sítí na internetu. Šetření rovněž zahrne otázky týkající se četnosti a intenzity násilí, fyzických, emočních a psychických důsledků násilí, využívání zdravotní péče a jiných služeb, spokojenosti s poskytnutými službami i otázky týkající se zkušeností žen z kontaktu s policií a pocitu bezpečnosti.

Metodika

Šetření agentury FRA věnované násilí na ženách bude představovat rozsáhlý sběr kvantitativních údajů na základě podrobného dotazníku. Šetření bude zahrnovat standardizované osobní rozhovory s náhodně vybraným vzorkem 1 500 žen z každé země, což znamená rozhovory se **40 000 ženami** v celé EU. Výsledky poskytnou reprezentativní údaje o násilí na ženách na úrovni EU a vnitrostátní úrovni.

Vzhledem k různorodosti forem násilí na ženách a nevyhnutelným omezením každé konkrétní metodiky výzkumu je důležité uvědomit si, že šetření nebude schopno posoudit všechny druhy násilí na ženách. Například poměrně vzácné formy násilí nebo ty, které ovlivňují hlavně konkrétní dílčí populace (jako je obchodování se ženami a dívkami nebo mrzačení ženských genitálií) by byly v náhodném vzorku zachyceny nedostatečně.

Příprava na podrobné šetření

Od roku 2010 se agentura zapojuje do konzultací zúčastněných stran a konzultací s odborníky s cílem připravit svůj projekt šetření násilí na ženách, přičemž se zaměřuje na oblast působnosti a cíle šetření, potřeby tvůrců politik na úrovni EU a vnitrostátní úrovni a na technické aspekty metodiky šetření.

Agentura provedla v letech 2010–2011 předběžnou testovací studii násilí na ženách v šesti členských státech EU: ve Finsku, Itálii, Maďarsku, Německu, Polsku a Španělsku. Předběžný test měl agentuře FRA pomoci při přípravě otázek šetření, které mohou přinést srovnatelné výsledky v oblasti zkušeností žen s násilím v EU. Předběžný test zkoumal, jak různé ženy chápou klíčové pojmy, které budou v šetření zkoumány: ve vztahu ke zkušenostem s fyzickým, sexuálním a psychickým násilím v domácnostech a na pracovišti, jakož i v nových prostředích, jako jsou internetové sociální sítě.

Poradenství podložené fakty

Výstupy

Výsledky šetření, které budou zveřejněny v roce 2013, přispějí informacemi k probíhajícím debatám o opatřeních na úrovni EU v oblasti boje proti násilí na ženách – například prostřednictvím nových právních předpisů, harmonizace stávajících právních předpisů nebo programů pro zvyšování povědomí mezi občany EU. V každé zemi poskytnuté šetření informace významné pro práci policie, pracovníky v oblasti zdravotní a sociální péče a organizace občanské společnosti, což napomůže účinnému rozdělování zdrojů a zlepšení služeb. Například odhady počtu případů násilí, potřeb obětí a toho, jak oběti vnímají kvalitu pomoci, které se jim dostává, mohou urychlit přehodnocování zdrojů, které jsou k dispozici ve službách podpory obětem na vládní a mimovládní úrovni.

Další informace:

Navštivte prosím internetové stránky agentury na adrese:
<http://fra.europa.eu>,

konkrétně pak na adrese:
http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/projects/proj_en_survey_vaw_en.htm.

Nebo se obraťte na:
information@fra.europa.eu.